

Sociaal en Cultureel Planbureau

Jeugd in de verzorgingsstad

Nji, afscheid Kees Baker
22 juni 2017

Kim Putters

SCP-verklaringsmodel maatschappelijke positie en participatie van burgers

Ongelijke verdeling van hulpbronnen

			
persoonskapitaal	economisch kapitaal	cultureel kapitaal	sociaal kapitaal

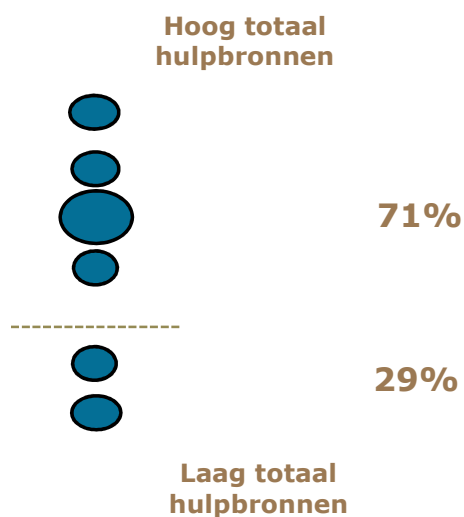
2

Sociaal en Cultureel Planbureau

Nederland in zes groepen

1. Gevestigde bovenlaag
2. Jonge kansrijken
3. Werkende middengroep
4. Comfortabel gepensioneerden
5. Onzekere werkenden
6. Achterblijvers

3

Sociaal en Cultureel Planbureau

Urgente maatschappelijke scheidslijnen die jeugd en jongeren direct raken

1. Verschil levensverwachting/ kwaliteit van leven
2. Kansenongelijkheid in onderwijs en arbeid
3. Culturele diversiteit: gescheiden leefwerelden

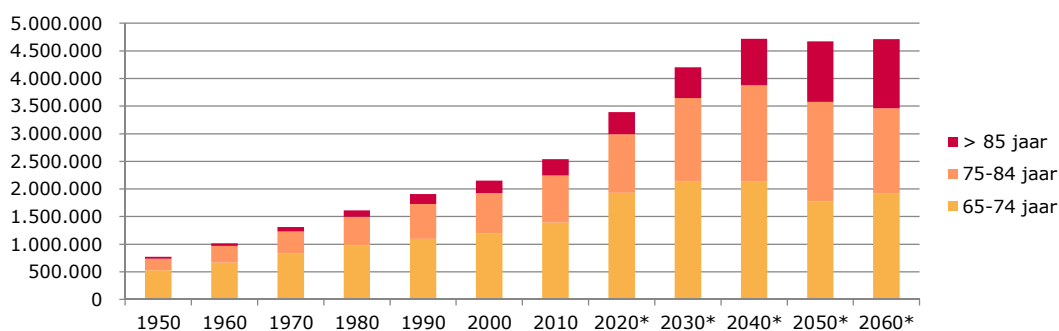
4

Sociaal en Cultureel Planbureau

1. Veranderende bevolkingsopbouw

Verschuivende verhoudingen tussen ouderen en jongeren tot 2060 (in miljoenen)

Bron: CBS

5

Sociaal en Cultureel Planbureau

Verschillen in levensverwachting: begint al op jonge leeftijd

- Hoger opgeleiden leven ca. 7 jaar langer dan laagopgeleiden.
- Verschil in aantal jaren leven in goede gezondheid: 15 – 20 jaar.
- Kinderen van middelbaar en hoogopgeleide ouders hebben vaker kans op een gezonder leven.
- Begint al vroeg: eetpatronen (beschikbaar inkomen voor gezond eten), leefstijl, sociale contacten, toegang tot JGZ).

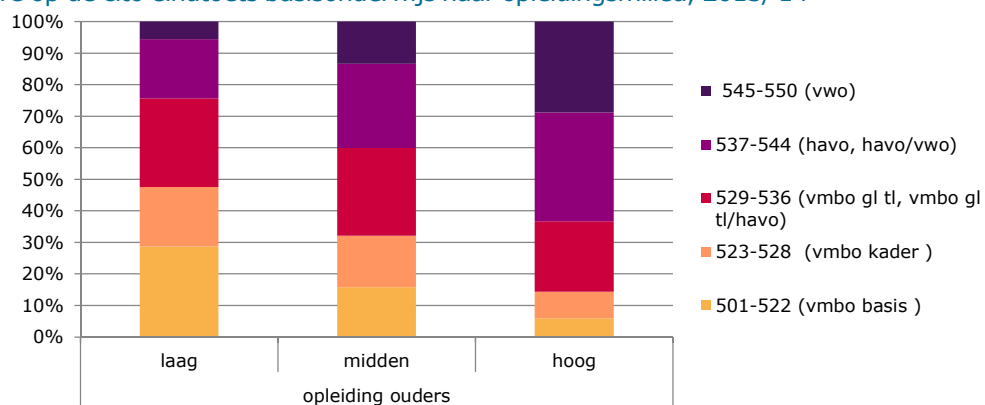
6

Sociaal en Cultureel Planbureau

2. Kansenongelijkheid in onderwijs en arbeid

Score op de cito eindtoets basisonderwijs naar opleidingsmilieu, 2013/14

Bron: ITS/Kohnstamm (Cool 5-18) SCP-bewerking

7

Sociaal en Cultureel Planbureau

Sterkere polarisatie jongeren op de arbeidsmarkt

- Meer hoger opgeleiden, minder lager opgeleiden.
- Druk naar boven.
- Idioot: we nummer onze jonge MBO-ers! Het imago en de waardering van vakmensen blijven achter.
- Een MBO verpleegkundige vindt niet makkelijk een stageplaats.

8

Sociaal en Cultureel Planbureau

3. Etnische scheidslijn: gescheiden werelden

- Leefwerelden moslims vs. niet-moslims: weinig wederzijdse beïnvloeding, geen gemeenschappelijk referentiekader en weinig onderling begrip.
- Trends die dat verder versterken:
 - minder menging sociale netwerken
 - minder gemengde huwelijken
 - Andere bejegening op straat en in gelegenheden
 - Arbeidsmarktdiscriminatie
 - Nederlandse samenleving reageert angstiger

Moslimjongeren vragen zich af: 'Mogen we hier wel zijn?' En het antwoord van de omgeving is: 'Willen jullie hier wel zijn?'

9

Sociaal en Cultureel Planbureau

Verskil in opvoeding en sociale verbanden

Ouders migrantenkinderen: gericht op schoolprestaties ('opdat de kinderen meer kansen krijgen dan zichzelf').

Opvoeding: minder focus op autonomie en sociale netwerken.

Kinderen: vaker ongezond.

Veelal minder financiële armslag.

Toenemende zorg: radicalisering en ontsporing.

10

Sociaal en Cultureel Planbureau

Sociaal en Cultureel Planbureau

Zijn we 'goed' op weg met de decentralisaties?

11

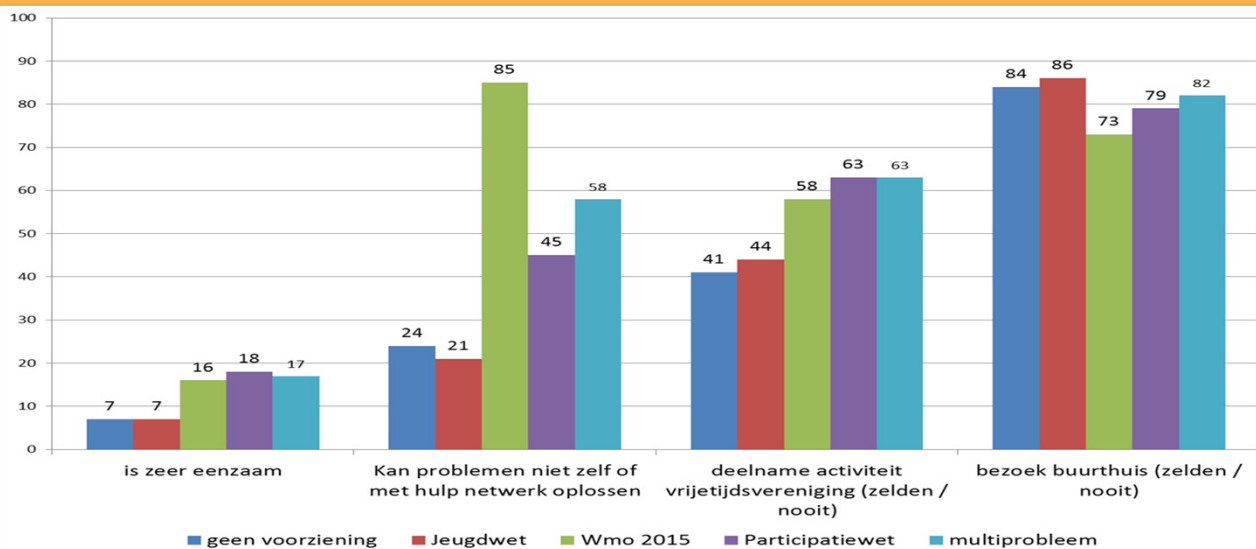
Van verzorgingsstaat naar verzorgingsstad: een integrale benadering van jeugd in het sociale domein

- Behoeften jeugd, jongeren en ouders centraal: integrale benadering zorg, werk, wonen, onderwijs (leefsituatie centraal).
- Lokale beslissingsmacht, burgerparticipatie, burgerkracht en eigen keus?
- Werken aan kosteneffectiviteit; effectieve interventies.
- Combinatie van sociale, klinische en pedagogische brillen.

12

Sociaal en Cultureel Planbureau

Outcome & nulmeting

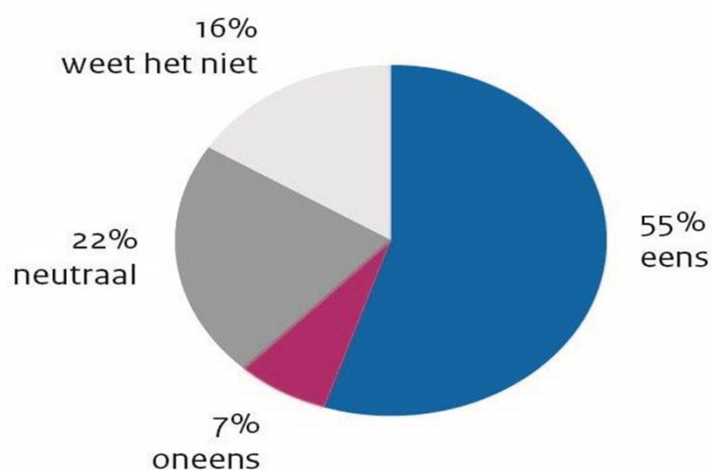

13

Sociaal en Cultureel Planbureau

“Decentralisaties zijn vooral bedoeld om te bezuinigen”

14

Sociaal en Cultureel Planbureau

Conclusies

1. Sterker gescheiden werelden: raakt ook jeugd & jongeren
2. Stapeling achterstanden: meer dan zorg, ook opvoeden & ontwikkelen
3. Verbindingen tussen sociale, medische en pedagogische brillen
4. Pas op met beleidstaal: eigen kracht, transformatie etc.
5. Regionale verschillen: leer van best en bad practices
6. Innovatie; meer wisselwerking kennis, beleid en praktijk nodig

15

Sociaal en Cultureel Planbureau

Agenda van verbinding

Inhoudelijke (en normatieve) agenda

- Combineren sociale, klinische en pedagogische brillen.
- Beroep op zelfredzaamheid moet geen onrealistisch appel worden.

Institutionele agenda

- Meer armslag gemeenten of gaat Rijk re-centraliseren?
- Monitoring koppelen aan verbeterafspraken: meer leren dan sturen (bijvoorbeeld bij de wijkteams).

Kennisagenda

- Variatie interfaces tussen onderzoek, praktijk en beleid. Ook ervaringskennis!
- Effectieve interventies, maar pas op met causaliteitsstreven.

→ *Verantwoordelijkheid voor de kennisinfrastructuur ligt bij het Rijk!*

16

Sociaal en Cultureel Planbureau

 Sociaal en Cultureel Planbureau

Kees Bakker heeft de agenda voor jeugd in de verzorgingsstad gezet.

Bedankt!